
M(m)aksejõuetuse teenistuse teise tegevusaasta ehk 2024.a tegevusaruanne

21. jaanuaril 2025.a.

Maksejõuetuse teenistuse juhataja Signe Viimsalu

Täna teemad

- 1. Maksejõuetuse teenistus**
- 2. Riiklik järelevalve**
- 3. Haldusjärelevalve**
- 4. Praktika ühtlustamisele
kaasa aitamine**
- 5. Olukord Eestis**

Maksejõuetuse teenistus on...

oma tegevuses sõltumatu autonoomse pädevuse ja eelarvega haldus- ja riikliku järelevalveorgan, sh muu korrakaitseorgan

AGA MJT ei oma:

- 1) väär- ega süütegude menetlemise õigust.
- 2) õigust kohaldada vahetat sundi.
- 3) õigust iseseisvalt menetleda ühtegi (sund)likvideerimis-, pankroti-, saneerimis- ja/või füüsiliste isikute maksejõuetusaja.
- 4) õigust kohaldada iseseisvalt ärikeelde.

MJT ei ole ühegi riigi poolt loodud maksejõuetust lahendava avaliku teenuse, sh IT süsteemi omanik.

Teenistuse 2024. aasta

MJT-s töötas seisuga 31.12.2024.a. kolm ametnikku: juhataja ja kaks järelevalve eksperti. Üks neist asus tööle 6. mail 2024.a.

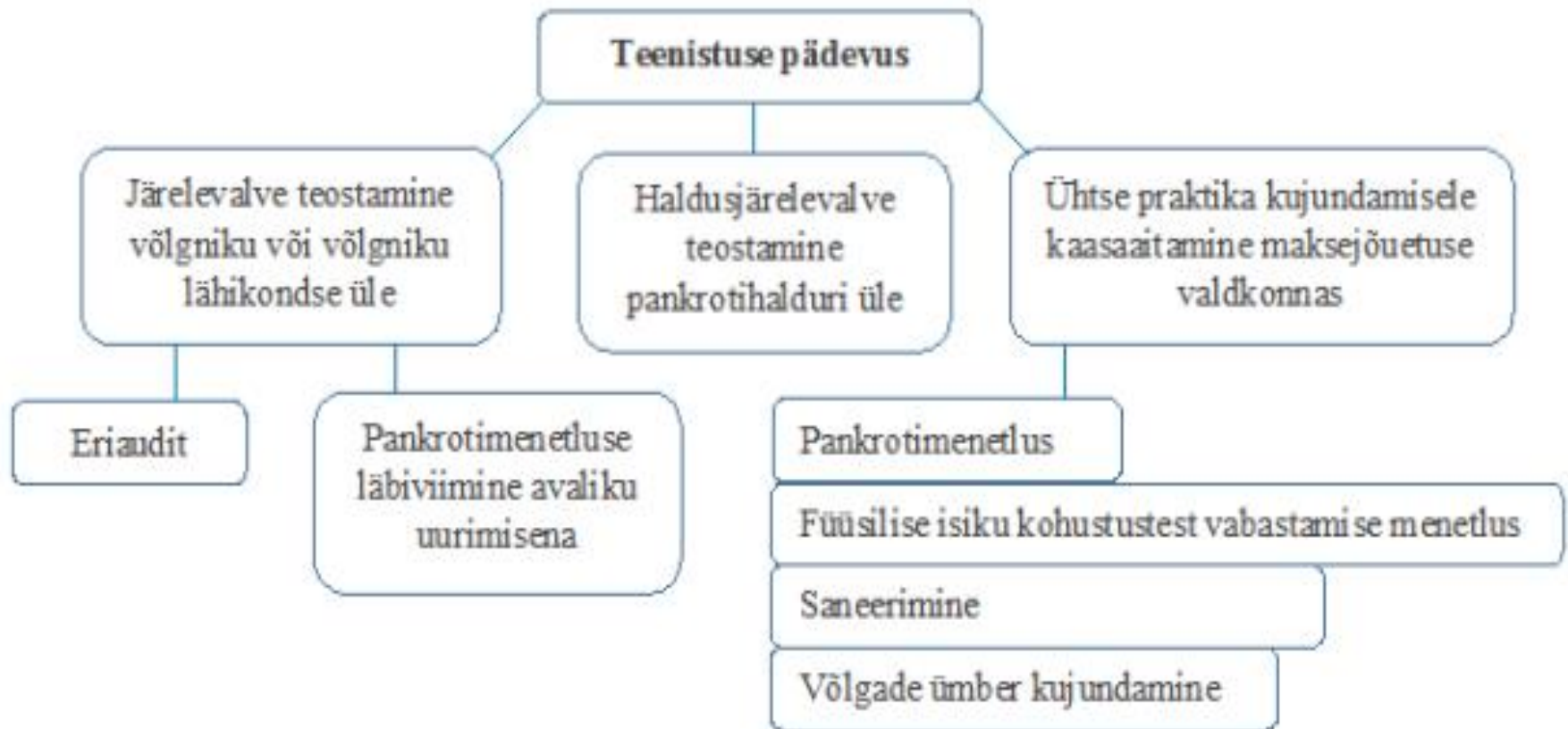
MJT töötunde aastal 2024 kokku : 4905

MJT töötund maksis mitte rohkem kui 43 eurot (koos kõigi maksudega).

MJT eelarve reaalne kasutus aastal 2024 oli alla 50% ministri kinnitatud eelarvest.

Võrdluseks: pankrotihalduri (ja usaldusisiku) töötund maksis kehtiva seaduse kohaselt 164 eurot + käibemaks

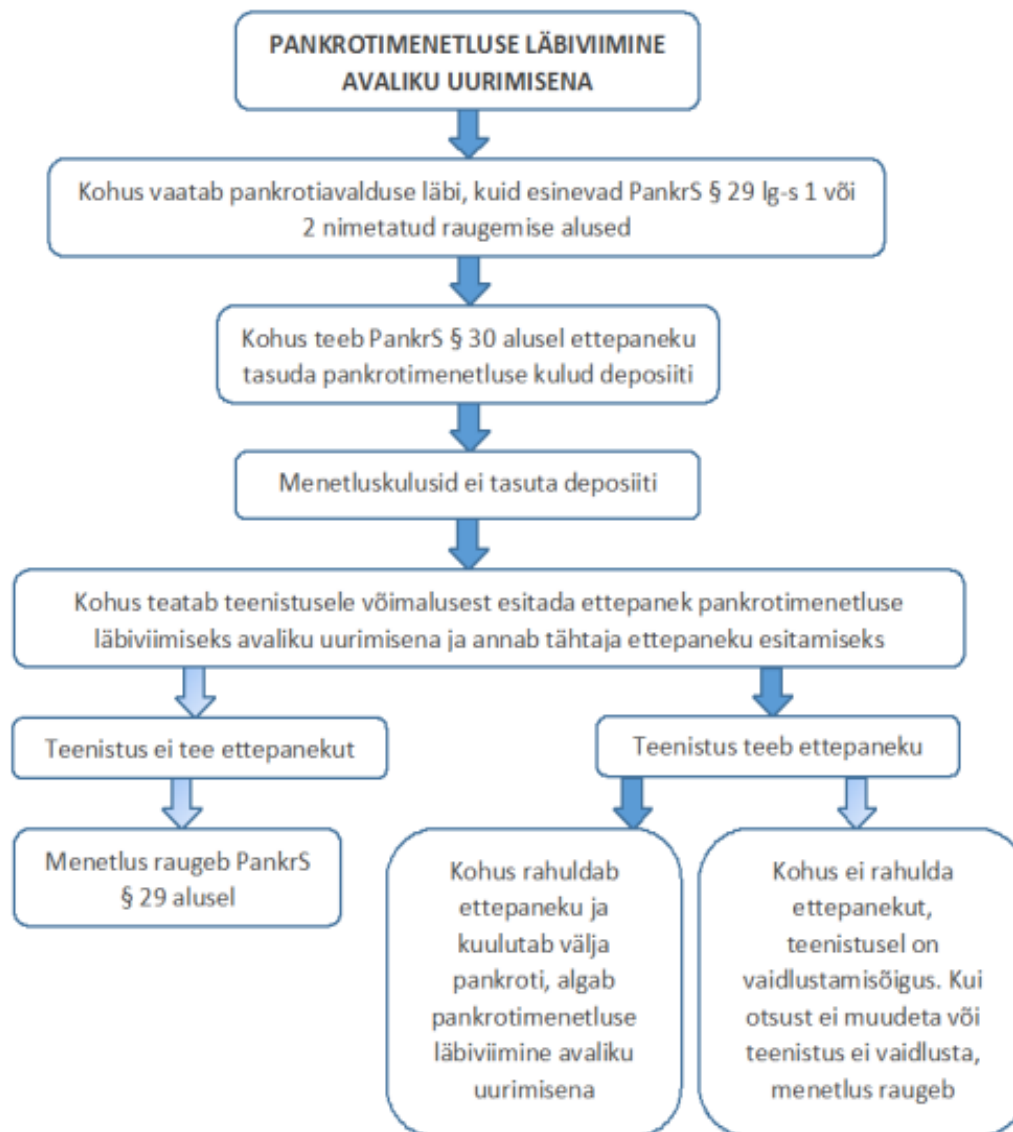
Teenistuse pädevus

Skeem 1. Maksejõuetuse teenistuse pädevus

Riiklik järelevalve

Avaliku uurimise ehk järelvalve algatamine

Skeem 2. Pankrotimenetluse läbiviimise algatamine avaliku uurimiseks.

Eesti (**aus? usaldatav?**) ärikeskkond (1)

Eestis oli 2025.a alguse seisuga **kokku esitamata 94 538** majandusaasta aruannet.

01.01.2024-31.12.2024 tehti **30 333** majandusaasta aruande esitamata jätmise trahvihoiatusmäärust. Lisaks tehti samal ajal **26 534** aruandetrahvimäärust ja **16 415** korduvat aruandetrahvimäärust.

KUI SUUR ON EBAUSALDUSVÄÄRSETE JUR. ISIKUTE ARV JA TEGELIK RISK VÕLAUSALDAJATELE (INVESTORITELE)?

Eesti (**aus? usaldatav?**) ärikeskkond (2)

**Aastal 2023 asutati osakapitaliga 0,01 kuni 100 eurot
Äriregistri andmetel kokku 12261 uut osäühingut Eestis.**

**Aastal 2024 asutati osakapitaliga 0,01 kuni 100 eurot
Äriregistri andmetel kokku 16 825 osäühingut Eestis.**

Kokku 2023-2024 = 29 086 osäühingut sisuliselt eelarvega kuni 100 eurot

See fakt, kas osakapital on tegelikult sisse makstud või mitte, ei ole enam alla 50 000 eur osakapitali puhul kontrollitav, sest vastava nõude on seadusandja kehtetuks tunnistanud.

Teisisõnu seadusandja ise lubab varatul osäühingul Eestis äri teha ja teisi igapäevaselt kahjustada...?!

Riikliku järelevalve leiud 2024 (1)

Varatute maksejõuetute juriidilisest isikust võlgnikud: analüüsitud

193 (193)

(aastal 2023 = 133 (140))

Uute avalike uurimiste arv aastal 2024: 10

(aastal 2023 = 14 (3))

Nende 193 võlgnike juhtide tekitatud otsene tuvastatud kogukahju võlausaldajatele oli **50** miljonit eurot

(aastal 2023 oli samuti 50 miljonit eurot)

Üks varatu maksejõuetu juriidilisest isikust võlgnik jättis aastal 2024 keskmiselt maha ca 255 000 eurot võlgu võlausaldajatele!

193 varatut juriidilisest isikust võlgnikku aastal 2024

193 varatu jur isiku kohta KOKKUVÕTE:	
Ärikeeldu tuleks kohaldada	41 inimese st juhtorgani liikme suhtes
Pankrotiavaldus oli õigel ajal esitamata	150 jur isikul
Osakapital jäi sisse maksmata	42 jur isikul
Majandusaasta aruanded on esitamata	67 jur isikul
Raamatupidamine korraldamata v raamatupidamine puudustega	69 jur isikul
Juhtorgani liikmed tegid võlgnikule kahjulikke tehinguid, ei olnud lojaalsed, tegid varatuks, tühjaks jne	85 jur isiku puhul

Riikliku järelevalve leiud 2024 (2)

Võlgnike õigusvastane käitumine:

- 1) ilma makse deklareerimata ja maksmata toimiv ärimudel
- 2) raamatupidamist üldse ei peeta või peetakse puudulikult
- 3) majandusaasta aruandeid ei koostata või esitatakse mittetähtaegselt
- 4) kelmus, raha omastamine (*rahakotid sassis*)
- 5) juhtimisorganile omase hoolsus- ja lojaalsuskohustuse rikkumine

Riikliku järelevalve leiud 2024 (3)

Maksejõuetuse põhjused:

- 1) maksupettusega vahele jäämine – tekib deklareerimiskohustus, sellest maksud, mida ei suudeta/taheta maksta
- 2) puudulik finantstarkus, oskamatus äri teha, äriühingut juhtida ja ennetavalt riske hallata
- 3) välised tegurid – hinnatõus, seotus koostööpartnerist
- 4) äriühingu mahajätmine uue äriühingu kasuks (ettevõtte üleminek)

Mõned avalikud uurimised

Üks näide

Tartu Maakohtu **21.07.2023.a.** määrusega tsiviilasjas nr **2-23-284** rahuldab kohus MJT avalduse ja kuulutas välja osaühingu MOVE pankroti **avaliku uurimisena st riikliku järelevalvemenetlusena.**

Osaühing MOVE asjas oleme tuvastanud vähemalt 18 rasket juhtimisviga. Osaühing MOVE asjas on pankrotihaldur esitanud prokuratuurile kuriteoteate ja 05.10.2023 on prokurör alustanud kriminaalmenetluse.

Lisaks on MJT tuvastanud, et endine ainuomanik ja juhatuse liige Andres Jürimäe **on asutanud võlgniku arvel uue äriühingu, jätkates sama majandustegevusega OÜ-s Varutoide** (16464204); koduleht www.elektrigeneraatorid.ee, registrisse kantud 21.03.2022, ainuosanik ja juhatuse liige Andres Jürimäe, tegevusala: elektrimootorite, -generaatorite ja trafode tootmine (EMTAK kood 27111). **OÜ Varutoide on käibemaksukohustuslane, kuid on jätnud esitama 2022.a. oktoobri, novembri ja detsembri ning 2023.a. maikuu käibedeklaratsioonid.**

OÜ Varutoide kasutab domeene, mis on registreeritud osaühing MOVE nimele – elektrigeneraatorid.ee ja elektrigeneraatorid.ee, mida varem kasutas Andres Jürimäe võlgniku nimel tegutsedes.

Äriregistri andmete järgi on Andres Jürimäel kehtiv seos veel ühe äriühinguga: OÜ MoveInvest (12220126), koduleht www.minimelts.ee, registrisse kantud 16.01.2012, ainuosanik Andres Jürimäe, juhatuse liikmed Andres Jürimäe ja Katre Teearu, tegevusala: restoranid jm toitlustuskohad (EMTAK kood 56101). Uuel ühingul st **OÜ-I MoveInvest on samuit esitamata 2020, 2021 ja 2022 majandusaasta aruanded ning maksudeklaratsioonid.**

Maksejõuetuse teenistus esitas kohtule 18.10.2023 taotluse kohaldada ärikeeldu Andres Jürimäe suhtes. Tartu Maakohus jättis 21.12.2023.a. ärikeeldu Jürimäe suhtes kohaldamata. Tartu Ringkonnakohus kohaldas hiljem ärikeeldu. Lahend jõustus 30.09.2024.

**MJT ja
pankrotihalduri
koostöö RJV-s
aastal 2024**

2024. aastal saadi
üksnes avalike uurimiste
tagajärjel võlausaldajatele
pankrotivõlgnike
lähikondsetelt tagasi

kokku 129 006 eurot

Haldus- järelvalve

Eestis kehtib PankrS § 54 nimetatud avalik-õiguslike funktsioonide täitjate suhtes riigi **pädevate järelvalveorganite ja järelvalve liikide paljusus.**

**HALDUSKONTROLI PEAB TEGEMA
MJT arvates ÜKS ORGAN!**

**See on kiireim, efektiivseim, riigile
kui tellijale odavam, ühtset
halduspraktikat soodustav variant.**

Haldusjärelevalve leiud (1): Avalik-õigusliku funktsiooni täitmise läbipaistvus

Mitte ükski Eestis tegutsemisõigust omav pankrotihaldur ei täida PankrS § 59 lg 2 punkti 7 ehk **mitte ükski pankrotihaldur ei ole avaldanud ega avalda jätkuvalt avalikkusele, võlausaldajatele, võlgnikele, järelevalveorganitele, sh kohtutele andmeid pankrotimenetluste kohta, milles avalik-õiguslikku ülesannet täitev isik on kinnitatud pankrotihalduriks.** Avalikustamise koht peaks olema Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja peetav avalik pankrotihaldurite kui avalik-õiguslike ülesannete täitjate register.

Haldusjärelevalve leiud (2): Avalik-õigusliku funktsiooni täitmise õiguspärasus ja kvaliteet

Maksejõuetuse teenistus on tuvastanud **üle 40 erinevat liiki** mittevastavusi ja õigusrikkumisi pankrotihaldurite avalik-õiguslike ülesannete täitmisel aastal 2024

Haldusjärelvalve leiud (1): Halduri keelatud toimingud

Pankrotihaldur ei täitnud halduri ülesandeid isiklikult (PankrS § 55 lg 2). Pankrotihaldur on osa talle seadusega pandud menetlustoimingud edasi delegeerinud kolmandatele isikutele (pankrotitoimkonna liikmetele ja/või nendega seotud äriühingutele).

Pankrotihaldur on teinud PankrS § 125 nimetatud keelatud tehinguid (*tehingud iseendaga ja iseendaga seotud isikutega*).

Pankrotihaldur on võtnud ilma õigusliku aluseta osa pankrotivarast (pankrotivõlgniku pangakontolt) endale ja/või iseendaga seotud äriühingule; sularahas välja.

Haldusjärelvalve muud leiud

Haldur on võtnud ilma õigusliku aluseta osa pankrotivarast (pankrotivõlgniku pangakontolt) endale ja/või iseendaga seotud äriühingule
Haldur on maksnud endale välja suurema töötasu (summa), mille kohus talle kohtumäärusega on kinnitanud/määranud.
Haldur on kasutanud pankrotivara (pankrotivõlgniku pangakontot) endale isiklikuks otstarbeks esemete ostmiseks
Haldur võtab pankrotivõlgniku pangakontolt sularaha välja ilma õigusliku aluseta
Haldur ei selgita menetlusosalistele nende õigusi ja kohustusi, sh tasuta ja ei suhtle mõistliku aja jooksul menetlusosalistega, ei anna menetlusosalistele informatsiooni
Haldur ei ole menetluses sõltumatu ja erapooletu
Haldur ei võta pankrotivõlgnikult vastu raamatupidamisdokumente
Haldur ei asunud menetluses realselt pankrotivara valitsema
Haldur kaotab pankrotimenetluse käigus pankrotivõlgniku vara (andmed, dokumendid, esemed)
Haldur ei kutsunud seaduses nõutud tähtaja jooksul kokku võlausaldajate üldkoosolekut
Haldur ei täitnud tähtaegselt oma (aruandlus)kohustusi pankrotitoimkonnale
Haldur andis väärinfot kohtule
Halduri kohtule esitatud vahearuanetes olid vead, sh väärinfo
Halduri kohtule esitatud lõpparuandes olid vead, sh väärinfo
Haldur ei tagasta enampakkumisel osalejatele õiges summas tagatisraha
Haldur käskis enampakkumisest osavõtjatel kanda tagatisraha temaga seotud büroole, mitte pankrotivõlgniku pangakontole
Haldur ostis pankrotimenetluse läbiviimiseks teenuseid/kaupa sisse pankrotitoimkonna ehk järelvalveorgani liikmetelt või nendega seotud ühingutelt

Haldusjärelvalve muud leiud

Haldur on võtnud ilma õigusliku aluseta osa pankrotivarast (pankrotivõlgniku pangakontolt) endale ja/või iseendaga seotud äriühingule

Haldur ei korraldanud pankrotivõlgniku raamatupidamist

Haldur ei korraldanud pankrotivõlgniku raamatupidamist korrektselt nt alg-ja kuludokumentid ei ole vastavuses

Haldur taotleb kohtult töötasu isikule, mis ei ole halduri büroo

Haldur maksab kohtu määratud töötasu summast erineva summa endale

Haldur maksab kohtu määratud töötasu summa teisele st kohtumääruses mitte määratud isikule

Haldur võtab kohtu määratud töötasu pankrotivõlgniku pangakontolt välja makse deklareerimata ja maksmata

Pankrotihaldur ei asunud menetluses reaalselt pankrotivara valitsema

Haldur kaotab pankrotimenetluse käigus pankrotivõlgniku vara (andmed, dokumendid, esemed)

Haldur ei kutsunud seaduses nõutud tähtaja jooksul kokku võlausaldajate üldkoosolekut

Haldur ei täitnud tähtaegselt oma (aruandlus)kohustusi pankrotitoimkonnale

Haldur andis väärinfot kohtule

Halduri kohtule esitatud vahearuanetes olid vead, sh väärinfo

Halduri kohtule esitatud lõpparuandes olid vead, sh väärinfo

Haldur ei tagasta enampakkumisel osalejatele õiges summas tagatisraha

Haldur käskis enampakkumisest osavõtjatel kanda tagatisraha temaga seotud büroole, mitte pankrotivõlgniku pangakontole

Haldur ostis pankrotimenetluse läbiviimiseks teenuseid/kaupa sisse pankrotitoimkonna ehk järelvalveorgani liikmetelt või nendega seotud ühingutelt

**Praktika
ühtlustamisele
kaasa aitamine**

MJT kaasa aitamine praktikas

- 1) ärikeeluga seotud kohtulahendite vaidlustamine kuni Riigikohtuni
- 2) otstarbekus ja seaduslikkus - kohtulahendite vaidlustamine
- 3) halduritele korraldatud praktikumid (*mis ei ole neile osalemiseks kohustuslikud ja rikkujad kohale ei tule*)
- 4) haldusjärelvalves – rikkumisteated ja kuriteoteated
- 5) rahvusvaheline koostöö teiste järelvalveasutustega, parimate praktikate kasutuselevõtt

Rahvusvaheliselt tunnustatud hea tava

3.4.1 *UNCITRAL Legislative Guide on Insolvency Law*

The purpose of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) *Legislative Guide on Insolvency Law* (UNCITRAL Guide or the Guide) is to aid in establishing an efficient and effective legal framework for addressing the financial difficulty of debtors.⁴⁵ It is intended to act as a point of reference for national authorities and legislative bodies when preparing new insolvency laws and regulations, or for the purpose of reviewing the adequacy of existing insolvency laws and regulations.⁴⁶ To this end, the UNCITRAL Guide provides guidance on the role of the insolvency representative or IP, his tasks and rights and duties. The Guide states that due to the important role of the CIP and the extensive powers bestowed on him, it is essential that he is appropriately qualified and possesses the knowledge, experience and **personal qualities** that will ensure not only the effective and efficient conduct of the proceedings, but also that there is confidence in the insolvency regime.⁴⁷ The most important qualities mentioned by the Guide for purposes of this module are: integrity, impartiality, independence and good management skills.⁴⁸

Where relevant, mention will also be made of this document in the discussion of the INSOL Principles below.

Maksejõuetuskaasuse menetleja kvalifikatsioon ja hea käitumise tava

Teistes riikides nagu näiteks Ühendkuningriigid, Läti, Rootsi, Soome määratleb ja **otsustab riik ise**, milliste **isikuomadustega, kvalifikatsiooniga ja kogemustega inimesi (juriidilisi isikuid) soovib riik** halduri, saneerimisnõustaja, usaldusisiku jne avalik-õigusliku ülesande täitjana näha.

Riigil on ja riik ise korraldab eksamineerimis-, akrediteerimis- ja litsentseerimissüsteemid, avaliku ülesande täitja kui professionaali käitumise põhimõtted ja hea tava (eetikakoodeksi).

Naaberriigis Lätis oli aastal 2023 ühe halduri käes on keskmiselt 18 kaasust (5 on jur isikust võlgnikku ja 13 füüs isikust võlgnikku), oli natuke üle 20 kaasuse varem. Kindlasti on 30 kaasust korraga ühe halduri käes liiga palju. Koheselt tekivad kvaliteedi probleemid. Lätis paneb tööd sooviv haldur end järjekorda ning arvuti jagab talle tööd. Haldur ei saa valida näiteks, et võtab ainult suuri kaasusi menetlemiseks.

Olukord Eestis

1. Langustrendis on elanikkonna eluga rahulolu.

Eluga rahul olevate elanike osakaal langes 66%-lt 60%-le, mis on **viimaste aastate madalaim** näitaja.

2. Elanike suurimad murekohad on jätkuvalt seotud majandusega.

Igapäevaste kulude tõus valmistab **väga** või pigem **suurt muret 86%-le** elanikest, **Eesti majanduslik olukord 87%-le ja maksumuudatused 80%-le.**

*(allikas: Avaliku arvamuse seireuuring
dets 2024*

<https://www.riigikantselei.ee/uuringud>)

Seisuga 31.12.2024 oli Eestis registrite andmetel **348 289** juriidilist isikut.

Aasta	Likvideerimisel	Pankrotis	Registrites tegutsevad
2014	7 145	732	218 214
2015	6 898	640	228 428
2016	6 560	569	239 822
2017	6 636	549	245 582
2018	7 193	527	274 687
2019	7 741	555	282 205
2020	8 423	560	300 979
2021	8 790	554	323 136
2022	6 757	554	338 362
2023	7 195	587	350 476
2024	7 997	600	339 692

Aastal **2014** elas Eestis 1 315 819 inimest, ühe inimese kohta oli Eestis registris 5,8 juriidilist isikut

Aastal **2024** elas Eestis 1 374 687 inimest, ühe inimese kohta oli Eestis registris 3,9 juriidilist isikut

Aastal 2024 laekus MJT-le kokku 193 ja MJT vaatas läbi kokku **193** varatu maksejõuetu juriidilise isiku pankrotiasja. MJT hinnangul on varatuid (hüljatuid, raskete juhtimisvigadega, võlgades) maksejõuetuid juriidilisi isikuid Eesti ärikeskkonnas **kordadest tunduvalt rohkem** kui neid, mida MJT-l oli võimalus kehtiva õiguse ja pädevuse piires läbi analüüsida.

Perioodil 01.01.2024 kuni 31.12.2024 on registripidajad registritest ära kustutanud **35 042** juriidilist isikut, sealhulgas 32 273 äriühingut, nendest omakorda 31 826 osaühingut.

Eestis oli 2025.a alguse seisuga **kokku esitamata 94 538 majandusaasta aruannet** (st majandusaastate 2016 – 2023 majandusaasta aruanded).

Perioodil 01.01.2024 kuni 31.12.2024 on Eestis registrite andmetel tehtud **30 333** majandusaasta aruande esitamata jätmise trahvihoiatusmäärust.

Perioodil 01.01.2024–31.12.2024 on Eestis registrite andmetel tehtud **26 534** aruandetrahvimäärust ja **16 415** korduvat aruandetrahvimäärust.

Aastal 2021 tehti 10 333 aruandetrahvimäärust.

Aastal 2022 tehti 8901 aruandetrahvimäärust.

Aastal 2023 tehti 3671 aruandetrahvimäärust ja 157 korduvat aruandetrahvimäärust.

Ebausaldusväärsete juriidiliste isikute tsiviilkäibes osalemise lubatavus?

**Kas ca 50 000 juriidilist isikut –
vähe või palju?!**

**Milline on Eestis asutamise ja Eesti äris tegutsemise
lubatavus võrreldes teiste riikidega?!**

**Milline on Eesti riigiasutuste järelevalvevõimekus ca 350
000 juriidilise isiku igapäevase käitumise suhtes Eesti
ärikeskkonnas?! Võrdle teiste riikidega.**

M(m)aksejõuetuse teenistus täna Teid!

**Soovime edu ja jõudu
kiirete ja nutikate otsustuste tegemiseks
kriisi tingimustel aastal 2025!**